GRADSKA BIBLIOTEKA
JURAJ ŠIŽGORIĆ
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

PRIMERAK 1. DINAR

Poštarina plaćena

TRIBUNA

GOD. V. | UREDNIŠTVO I UPRAVA: Sibenik ul. A. Šupuka. Tel. int. br. 47 Rukopisi se ne vraćaju. | ČETVRTAK, 21 OKTOBRA 1937 | IZLAZI SVAKI DAN Pretplata mes. 25.— (inostr. 35 din.) Čekovni račun 46.798 | BROJ 233

NAPREDAK AUTONOMIJE U

granicama jake Republike

Prag, oktobra 1937 (r. č.) — Dne 8 oktobra ove godine je stupio na snagu zakon o pravomoći guvernera Prikarpatske Rusije i time se ostvarila prva etapa autonomnog uređenja tog dijela Čehoslovačke Republike. S time u vezi je pretsjednik republike dr. Edvard Beneš primio dne 12 oktobra guvernera Prikarpatske Rusije dr. K. Hrabara, koji je pred pretsjednikom republike položio propisanu zakletvu.

Istog dana je guverner dr. Hrabar primio novinare i dao im je izjavu, u kojoj je istakao, da je 8 oktobra 1937 godine za Prikarpatsku Rusiju isto tako istorijski dan, kao što je bio i dan prisajedinjenja Čehoslovačkoj Republici. Poslije niza godina priprema i sa vjesnog rada na unapređenju Prikarpatske Rusije polazi ta zemlja putem prema potpunoj samoupravi.

»U autonomiji, čiji prvu etapu realizira zakon o pravomoći guvernera Prikarpatske Rusije i osnivanju gubernijalnog savjeta rekao je dr. Hrabar — mi u Prikarpatskoj Rusiji vidimo ne samo ispunjenje naših težnja, nego i naj svrsishodnije sredstvo za pun razvitak najboljih snaga svog karpatoruskog naroda, koji želi da Prikarpatska Rusija bude uređena i jaka, u prvom redu za to, **da Čehoslovačka ima u njoj najjači oslonac.**

Uvjeren sam, da svaki karpatoruski rodoljub mora pošteno priznati napredak, koji je Prikarpatska Rusija doživje la od svog prisajedinjenja Čehoslovač koj kako na privrednom, tako i na kulturnom polju i na polju organizacije uprave. S političkom slobodom, koja se oslanja na najdemokratskiji ustav, Čehoslovačka Republika je dala svima stanovnicima Prikarpatske Rusije bez razlike vjere i narodnosti jednaka prava slobodnih građana, koji nisu ometani u svojim kulturnim, ekonomskim, političkim i socijalnim stremljenjima za boljom budućnosti.

Dalje je guverner dr. Hrabar upoznao novinare s glavnim tačkama svog programa. Podvukao je da se u jezičnom pitanju mora postupati s manje strasti, ali na drugoj strani s temeljnijom stručnom spremom. Tolerancija i bezpristranost — to su glavni stubovi našeg rada — rekao je dr. Hrabar. Nikome se ne može nametati kultura, ko ja mu ne odgovara. To vrijedi podjednako sa sve strane.

Ja ću se truditi, da sadašnji autonomni organi Prikarpatske Rusije dadu zem lji u prvom redu unutrašnji mir i poredak, da bi smo se s uspjehom mogli brinuti za razvoj privrednih snaga u zemlji u prvom redu unutrašnji mir i poredak, da bi smo se s uspjehom mogli brinuti za razvoj privrednih snaga u zemlji. Da bi dana djelatnost bila zdrava i uspješna moramo u tom pogledu poći s prirodne strukture Prikarpatske Rusije. Prikarpatska Rusija je zemljoradnička. Tri četvrtine njezinog stanovništva hrani oranica ili šuma. Zbog toga je unapređenje zemljoradnje i šumarstva glavni uslov za unapređenje sviju ostalih društvenih staleža i čitave Prikarpatske Rusije.

Međutim intenzivan porast populacije nam ujedno nalaže, da socijalan razvitak u Prikarpatskoj Rusiji obezbjedimo razumnom izgradnjom industrije, koja bi se oslanjala na domaće sirovine. Iz istog razloga veliku pažnju moramo pokloniti i organizaciji zanata i sitne trgovine. Za sve to je potreban kapital, kojeg nažalost nemamo. Zadružna ideja će Prikarpatskoj Rusiji po moći da savlada mnoge teškoće, koje iz tog proizlaze. Tamo gde Prikarpatska Rusija nije dorasla soptvenom snagom mora se osloniti na bratsku pomoć i prijateljsko interesiranje zapadnih krajeva republike.

Dalje je guverner dr. Hrabar podvukao velik značaj Prikarpatske Rusije za turistiku. U čitavom kraju se vredno radi na tome, da sva zemlja bude pristupačna stranim i domaćim turistima. Modernizacijom karpatoruskih gradova je već učinjen velik korak napred. Dovoljno je posjetiti samo novi Užhorod.

Uprava Prikarpatske Rusije će naročitu brigu pokloniti i proširenju i izgradnji škola u zemlji, da se novi prosvjećenosti stanovništva podigne do mjere koja je potrebna radi konkurencije u svjetu.

Dalju brigu pretstavlja zdravlje karpatoruskog naroda. Sve do prevrata se niko nije starao za higijenu u Prikarpatskoj Rusiji. Sve što je u tom pogledu urađeno jeste rezultat rada u okviru Čehoslovačke Republike. Guverner dr. Hrabar podvlači, da je Čehoslovačka Republika izgradnjom bolnica u Prikarpatskoj Rusiji svršila djelo, koje je jedinstveno po razmjerima i značaju.

— Antonomija dakle znači za nas rad, — veli guverner dr. Hrabar — čiji cilj je zadovoljstvo čehoslovačkih podanika u Prikarpatskoj Rusiji.

Svoju izjavu je guverner dr. Hrabar završio izrazom vjere u mladu karpato rusku inteligenciju, koja će zajedno sa starijom generacijom obezbjediti nera zorivo jedinstvo Prikarpatske Rusije s Čehoslovačkom Republikom. **R. Č.**

Politička situacija u Beogradu

Novoizabrano časništvo Narodnog pretstavništva

Oštar govor senatora Jove Banjanina - gg. Ćirić i Mažuranić ponovo izabrani kao vladini kandidati

Beograd, 20 oktobra (g) Sinoć je i Senat održao svoju posljednju sjednicu pod pretsjedništvom dr. Ž. Mažuranića.

Poslije izvršenih formalnosti pretsjedavajući je izjavio da mu je senator g. Banjanin uputio pitanje u vezi poznatog sporazuma i o tome što je on kao pretsjednik Senata koji je u duhu parlamentarnog reda u svim velikim pitanjima državne politike, jedan od najpo zvanijih čuvara Ustava, poduzeo da za štiti postojeći ustavni poredak, koji se dovodi u pitanje sporazuma.

Pretsjednik g. dr. Mažuranić, odgovarajući na pitanje senatora g. Banjanina, naglasio je da je on uvijek branio Ustav i legitimnost, pa je istaknuo da se promjena Ustava ne može zamisliti drugim putem osim onoga koji je predviđen samim Ustavom.

Ističući ovaj momenat pretsjedavajući se ustego da dade detaljan odgovor na postavljeno pitanje naglašujući da njegov pretsjednički mandat ističe danas, pa da će svoje mišljenje o tom pitanju dati ne sa pretsjedničkog stola, nego sa govorničke tribine, kad bude smatrao da je došao za to čas.

Dobio je, zatim riječ g. Banjanin naglašivši da je nezadovoljan odgovorom, pa je nakon toga održao poduži govor, u kome je iznio sadržaj sporazuma UO i SKO, analizirajući držanje pojedinih grupa u toku pregovora. U svom govoru g. Banjanin je napao vla du g. dr. Milana Stojadinovića, uputivši na kraju oštre riječi g. Ljubi Davidoviću i g. dr. Vlatki Maček u. Kod toga je govorio o kontradikciji u kojoj se oni nalaze, tvrdeći da g. Davidović u Beogradu govori o državnom jedinstvu a g. dr. Maček u Zagrebu o trima narodima.

Za vrijeme govora g. Banjanina došlo je do žučljivih upadica.

Zatim su uzeli riječ senator g. Nemec, a zatim senator g. Popović. Obojica su govorila o povredi poslovnika.

Na kraju je ministar g. dr. Korošec pročitao Ukaz o zaključenju ove sesije i sazivu Senata u novu sesiju.

KANDIDATI VLADINE VEĆINE ZA ČASNIŠTVO NARODNE SKUPŠTINE

Beograd, 20 oktobra (g). Na sinoćnoj sjednici parlamentarnog kluba JRZ i kluba većine usvojen je predlog da se za pretsjednika Skupštine kandidira g. Stevan Ćirić, a za potpretsjednike gg. Jevrem Tomić, Franja Markić i Radislav Vučetić; za sekretare biće kandidirani gg. Dragomir Stojadinović, dr. Dragan Damić, Nurija Pozderac, Andrija Veble i Stojadin Dimitrijević.

Kako se vidi vladina većina kandiduje, kako smo mi već javili, uglavnom prošlogodišnje časništvo sa potrebnim nadopunama.

KANDIDATI PARLAMENTARNE OPOZICIJE.

Beograd, 20 oktobra (g) Sinoć je održana sjednica pretstavništva opozicionih klubova. Na sjednici je došlo do potpune saglasnosti te izrađena za jedničke kandidatska lista: za pretsjednika Milovan Lazarević (JNS), potpredsjednici Milivoj Sokić (Narodni pokret) dr. Janko Baričević (Jugoslovenski klub i Josip Režek (Radni klub).

Beograd, 20 oktobra (g) Jutros je održana prva sjednica Parlamenta u novoi sesiji. Poslije pročitana Kralejva Ukaza o sazivu izvršene su i ostale formalnosti, pa se prešlo na izbor časništva. Bile su predložene dvije liste. Glasanjem se konstatovala pobjeda liste vladine većine na čelu sa dosadašnjim pretsjednikom g. Sv. Ćirićem. Do izbora časništva sjednici je pretsjedavao najstariji poslanik g. Janković. mjesto g. Ćirić je održao gvor u kome se zahvalio na poverenju.

Beograd, 20 oktobra (g) Danas je održana i prva sjednica Senata u novoj sesiji. Sjednici su prisustvali pretsjednik vlade, ministar unutrašnjih poslova i drugi ministri. Pretsjedovoa je najstariji senator g. dr. Ivan Hribar. Bivši pretsjednik g. dr. Mažuranić sjedio je na krajnjoj desnici. Poslije pročitaa ukaza o otvorenju novog zasijedanja održao je pretsjedovajući duži govor, pa se prešlo na biranje časništva. Glasalo 85 senatora. Za dr. Ž. Mažuranića vladinog kandidata, glasalo je 54 senatora, a za g. dr. Tomašića, kandidata opozicije, 30 senatora, dok je jedan listić bio prazan.

aZ potpretsjednike su konačno izabrani dr. Đ. Kotur i dr. Lj. Tomašić (JNS), a za sekretare Đura Vukotić, Tomo oKvačević (Nezavisni klub koji je saglasio sa vladinom većinom) i dr. G. Gregorin.

Preuzimajući pretsjedničku stolicu g. dr. Ž. Mažuranić održao je podulji govor u kome se zahvalio na ponovnom poverenju i iznio program svoga rada.

Zatim je sjednica zaključena a iduća će se zakazati pismenim putem.

—o—

BRITANSKE VLASTI PALE

Pariz, 20 oktobra (j. u.) Prestolnica Francuske je pod imperijom nemira u Palestini. Štampa se opširno bavi posljedicama koje bi mogle nastati na Levantu. Ističe se zabrinutost zbog oštrog stava britanskih vlasti koji rade po direktivama Internacionalne ženevske organizacije koja želi realizaciju svog opravdanog zahtjeva o uspostavi svoje pradomovine koju su Jevreji izgubili prije 2000 godina.

Jeruzalim, 20 oktobra (d) Danas je ponovo bačeno u vazduh 20 arapskih kuća. Vlasti izdale obaveštenje da će se svim mjerama nastaviti ako se ne prestane sa terorističkom akcijom sa strane Arapa.

oKnjički eskadroni prate hapšenike u logore.

KRITIČNA SITUACIJA U SVIJETU

Ministar vojni : ja ću biti prvi dezerter!

LONDON, 20 OKTOBRA (d) ENGLESKA NOVINSKA AGENCIJA ROJTER JAVLJA IZ TRANSVALA (JUŽNOAFRIČKA UNIJA) DA JE TAMO ODRŽAO GOVOR MINISTAR VOJNI PIROV U KOJE JE POVIŠENIM GLASOM KAZAO DA VELIKA BRITANIJA NE TREBA RAČUNATI NA ORUŽANU SNAGU JUŽNOAFRIČKE UNIJE U SLUČAJU DA BI BILA UVUČENA U KAKOV RAT IZVAN INTERESA UNIJE, ODNOSNO NJENIH TERITORIJA, JER ĆE JOJ U TOM SLUČAJU NAROD UNIJE OTKAZATI POSLUŠNOST.

BUDE LI VAS BRITANIJA POZVALA POD ORUŽJE IMAĆETE U MENI NAJBOLJI PRIMJER ŠTO ĆETE RADITI, JER ĆU JA BITI PRVI DEZERTER.

London, 20 oktobra (d) Poslije neuspjeha jučerašnje sjednice odbora za nemješanje u španski rat jutrošnja šlam pa ističe da je situacija vrlo ozbiljna. Niko više nema nade u bilo kakav uspjeh konferencije. »Dajli Ekspres« je mišljenja da je akcija za nemiješanja doživjela potpun slom i da će se sada Francuska i Engleska odriješiti rukovo diti prema svojim interesima samostalno.

London, 20 oktobra (d) Kubanska vlada poslala je poziv svim američkim državama da porade na dokončanju krvarenja u Španiji. Ako se vlade odazove moglo bi doći do direktne intervencije za pomirenje.

U ODBRANU NACIJE

Antijugoslovenska politika

III

ŠIBENIK, 20 oktobra.

U okviru te iz osnova pogrješne eshaeske organizacije cjelokupne naše iza rata naš politički život na osnovi narodne i državne politike razvio se jedne nemoguće anahronističke partij sko - političke organizacije naroda. Formiranje naših političkih partija nije bilo provedeno na bazi novog stanja proizašlog iz naše nacionalne i opšte svjetske revolucije, već na bazi predratnih političko - partijskih organizacija i orijentacija. NAŠE SU PREDRATNE PARTIJE NAPROSTO PRODUŽILE SVOJ ŽIVOT I RAD, KAO DA SE NIJE NIŠTA DOGODILO, KAO DA EVROPA NIJE PROŠLA KROZ NAJSTRAŠNIJU KATAKLIZMU ISTORIJE, KOJA JE OBORILA ČETIRI CARSTVA. Razume se, da parlamenat sastavljen iz tih preostalih fragmenata predratnog političkog života iz vremena drugih političko državnih okvira nije bio u stanju da ispravno riješi životne probleme jedne nove države koja je stvorena u najvećem ratu istorije i radi čijeg stvaranja je do tog rata i došlo.

Umjesto da se od prvog početka prizna kao svršen čin postojanje jugoslovenske države na bazi narodnog jedinstva i unutar okvira toga jed. pol. organizuje sve narodne slojeve na osnovu ekonomskih i drugih životnih interesa, mi smo narod politički organizovali u preživjelim kalupima i okvirima, koji su u stvari značili negaciju i narodnog i državnog jedinstva, negaciju novoga stanja. Živi narodni organizam sputali smo u mrtve forme političkog života nestalih država. Partijska struktura našeg politič. života u stvari je značila organizovanu kontrarevoluciju.

Vidovdanski ustav je pokušao da na bazi trojstva izgradi unitarnu državu i an toj unutrašnjoj kontradikciji do živjela je slom politika vidovdanskog ustava. Problem Jugoslavije pokušali su riješiti na bazi antijugoslovenstva i dovelo se je sve do apsurda, dovelo se i narod i državu u čor sokak. Naše unutarnje političke borbe došle su u jubilarnoj desetoj godini naše nezavisne narodne države do kulminacije i pa ralizovale su svu snagu države. BILI SU POPLJUVANI SVI IDEALI, POGAŽENE SVE SVETINJE, OBORENI SVI AUTORITETI, OBESCENJENE SVE VREDNOTE. NA DNEVNI RED POSTAVLJALO SE ČAK I INFAMNO PITANJE, DA LI TREBA DA OSTANEMO U JEDNOJ DRŽAVI. ESHAESKA POLITIKA U SVOJOJ AGONIJI UBACILA JE NA POLITIČKO TRŽIŠTE DEVIZU: RAZIDJIMO SE!

Eshaeska, troslovićanska, antijugoslovenska politika je nužno morala zatajiti, jer je izdala, falsifikovala i kompromitovala ideju koja je vodila jugoslovenske ratnike i revolucionare i dovela do ostvarenja jugoslovenske, državne. Odbacila je ideju na kojoj je sazidana i na kojoj počiva ova država, ideju jugoslovenskog narodnog jedinstva. Eshaeska politika se je stavila u suprotnost sa smislom i duhom naše istorije, ona je pokušala da zaustavi hod istorije i da jugoslovensku narodnu rijeku vrati ka eshaeskim plemenskim izvorima.

Pošto pobjedonosna jugoslovenska nacionalna revolucija nije našla adekvatnu političku interpretaciju od strane eshaeske politike, a niti ju je uopšte i mogla naći, to je konačno nastupilo vrijeme, da se poviače radikalne konzekvence iz neuspjeha eshaeske politike i da se cjelokupna narodna i državna politika uputi jedino mogućim i ispravnim jugoslovenskim kolosjekom.

Sada se postavlja pitanje, koji su elementi u prvom redu zvani da provode tu novu politiku i do kraja provedu u djelo osnovnu ideju naše nacionalne revolucije.

Odgovor se nameće sam po sebi: U PRVOM REDU ZVANA JE ONA GENERACIJA, KOJA JE U RATU I REVOLUCIJI AKTIVNOM BORBOM STVARALA JUGOSLAVIJU.

Oni elementi, koji su pokrenuli, organizovali i proveli jugoslovensku nacionalnu revoluciju treba da se sada i politički organizuju i zadju u narod, da postanu odlučan faktor narodnog i državnog života, da do kraja ostvare ideale jugoslovenskih nacionalnih revolucionara i ratnika. Generacija koja je dala čitave armije aktivnih boraca za pobjedu jugoslovenske nacionalne misli i koja je za iedju jugoslovenskog nacionalnog oslobodjenja i ujedinjenja prošla kroz rovove, barikade, kazamate i koncentracione logore i koja je izdržala borbu sa premoćnim i bezdušnim tudjinom, treba da se opet organizuje i dodje do riječi u svojoj rodjenoj zemlji, da hrabro i nesebično stane na branik države i svih tekovina pobjedonosne jugoslovenske nacionalne revolucije.

U ime te generacije govorili su prije rata, za vrijeme rata i iza rata, zvani i nezvani. Njeno istorijsko djelo politički je interpretirala starija generacija eshaeskog, antijugoslovenskog i pseudojugoslovenskog mentaliteta i orijentacije, i ta je generacija posvema zatajila. Sada je konačno došlo vrijeme da generacija jugoslovenskog aktivivističkog unitarizma progovori sama u svoje ime, da stvori politički front jugoslovenskog unitarizma i da interpretira svoje sopstveno djelo.

J. R.

Kralj modernih gusara

BORBE BRIK BRADFORDA SA KRALJEM GUSARA BROKOM.

Pismo iz Beograda

G. Dr. Stojadinović u Parizu i Londonu

(Od našeg dopisnika)

Beograd, oktobra 1937.

Poseta pretsednika Vlade i ministra vanjskih poslova g. dr. Milana Stojadinovića Parizu i Londonu izazvala je u političkim krugovima živu komentaciju. Svi francuski i engleski listovi na vidnom mestu donose opširne članke u kojima ističu važnost ove posete ne prelazeći mučke preko važne uloge, koju naša država u ovo vreme igra u evropskoj politici.

Cilj posete Parizu imao je dvostruko značenje. To je morala biti manifestacija jugoslovensko - francuskog prijateljstva i obnova jugoslovensko - francuskog pakta i demokracija prave snage Jugoslavije.

Izvesni listovi hteli su to na drugi način prikazati naročito sa francuske strane gde se, na nekim mestima, sa sumnjom gleda na italijansko - jugoslovenski sporazum. Nekima je, što više, bila kriva poseta Londonu. Tumačili su je, bar, na svoj način. Tako n. pr. »Deli Ekspres« misli da je g. dr. Stojadinović došao u Paris i London kao siromašni nečak bogatim tetkama i rod bini ne bi li izmolio neki doprinos za svoju daljnu egzistenciju. Međutim to se pokazalo kao neistinito i netačno. Poseta Parizu potpuno je jasna, a cilj posete Londonu, kako u ostalom opažaju i svi engleski listovi, sastoji se u upoznavanju i stupanju u dodir sa britanskim državnicima i u detaljnijem upoznavanju njihovih gledišta po pitanjima koja naročito interesuju Jugoslaviju. »Tajms« pocrtava naročito lični dodir našeg premijera sa g. Ednom.

Što se pak tiče kritike izvesnih francuskih listova na račun italijansko - jugoslovenskog sporazuma ne bi se ni morali osvrtati na nju. Znade se s koje strane dolaze te kritike. Od istih ljudi pada prigovor i Mađarsko pitanje, spo razum sa Bugarskom razviće ekonomskih odnosa sa Nemačkom.

Pariski »Tan« imajući u vidu ove i slične kritike kaže da svi ti ugovori, sporazumi i otvorena pitanja ne menja ju opštu političku situaciju, i ne samo da ne pogoršavaju opštu međunarodnu i našu nutarnju nivelaciju već mogu biti od jakog uticaja na sveopšte, a na ročito naše smirenje prilika.

Najočitiji dokaz da jugoslovensko - italijanski pakt nije bitno promenio na šu vanjsku politiku je baš poseta g. dr. Stojadinovića Parizu i prolongacija pakta o francusko - jugoslovenskom prijateljstvu.

Londonski »Tajms« govoreći o poseti Londonu veruje da će g. dr. Stojadinović ovom prilikom objasniti cilj potpisivanja ugovora sa Italijom i pitanje Mađarske u odnosu prema Maloj antanti. Govori zatim da nema opravdanja bojazni jednog dela francuske štampe prema spoljnoj politici Beograda. Naglašava se da je inicijativa za jugoslovensko - italijanski pakt došla baš sa strane Pariza posle Lavalavog Rimskog pakta.

Znamo da Blumova vlada nije primila sa oduševljenjem naš sporazum sa Italijom. Jasno je i zašto. Ali zar je to dovoljan razlog da dve tako susedne države u kojima je bilo uvek otvorenih pitanja međusobne politike ostanu i dalje bez pakta koji nije bio ni protiv kome uperen, već mu je bio celi smisao u zbližanju, u ekonomskim momentima i u ideji mira! Zar naši ekonomski odnosi sa Nemačkom, koji u poslednje vreme, napokon, postaju sve tešnji mogu biti na uštrb našem političkom životu!

Poseta Parizu i Londonu znači uspeh Pokazalo se da se Engleska nije razočarala u našoj izvanjskoj politici i da ona računa s nama kao sa faktorom koji nešto znači. Otuda je i razumljivi srdačni prijem našeg premijera u Londonu. Politika koja je prožeta idejom mira, učvršćivanju političkih snaga i priznavanje tuđeg u londonskim političkim krugovima učinila je da se za puno povjerenja veruje u našu vanjsku politiku i da joj se da priznaje.

Zar je pod takvim okolnostima moglo biti razmimoilaženja u pitanjima Sredozemnog mora, Podunavskog bazema i ostalim aktuelnim pitanjima međunarodne politike!

London i Pariz je uveren u naš položaj na Balkanu. Oni i cene taj položaj. U vezi s tim uvereni su i u Malu Antantu i njene čvrste osnove i žele da delo koje je srečno započeto baš na onom terenu u pogledu međunarodnog zbližanja i sveopšteg stalo ženja i mira sa uspehom i dalje nastavi. Naša je vanjska politika povedena putem mira i ne vidi neprijatelja prema kome bi morala upotrebiti stav nerasположenja.

U tome leži uspeh naše vanjske politike.

G.

Naše doba

NEGDA I SADA.

Prošle nedjelje — 17. X. 1937 — otkrilo je društvo »Hrvatska žena« u Zagrebu spomenik poznatom istarskom pripovjedaču i hrvatskom političaru Eugenu Kumičiću. To otkriće nije bila nikakva narodna slava, već puka stranačka manifestacija i demonstracija, na ko joj se izredalo više govornika, a među ostalima i pretsjednik »Matice Hrvatske« pop Filip Lukas. On je — među ostalim — dokazivao — protivno onome što je negda sam propovijedao i što su učili i uče naši najbolji učenjaci s Franjom Račkim na čelu — da su Srbi i Hrvati dva naroda. A o Zrinskim i Frankopanima je rekao: »Predbacivati Zrinskom i Frankopanu da su pali zbog požude svojih feudalnih privilegija, a ne kao predstavnici političkog hrvatskog naroda u obrani njegovih prava može samo najveća zloba ili naj veće neznanje . . . U tom sukobu hrvatskih državnih prava i bečkog centralizma padoše glave Zrinskog i Frankopana onako isto kako su u beograd skom parlamentu pale glave Radića i njegovih drugova, ne radi obrane seljačkih prava, već radi nečega drugog.«

O Zrinskom i Frankopanu već su to davno prije prof. Lukasa ustvrdili drugi, ali o Stjepanu Radiću napisao je pred desetak godina u podlisku zagrebačkog »Hrvata« gosp. L. ovo: »Stjepan Radić nije i ne može biti predstavnik Hrvata, jer nije hrvatske rase«. Kako je dakle mogao pasti žrtvom nečega što nije predstavljao i što, po rasističkofašističkom mnijenju, nije mogao predstavljati? (Izica)

POLITIČKI PREGLED

SPORAZUM U PRAKSI

»Zov sa Jadrana« bilježi:

»Dalmatinski Srbin«, da ga tako nazovemo po terminologiji Mačekovaca, g. Zečević, općinski načelnik u Benkovcu, pristalica SDK učestvovao je na zboru b. HSS u Sinju. Kad je počeo da govori u ime »dalmatinskih Srba« za slogu i sporazum, morao je da ušuti i napusti zbor, jer je bio izazvan poklicima: Ti nisi Srbin! Ti si Hrvat! itd.

Eto, u tom duhu grade Mačekovi sljedbenici »sporazum« (čitaj: sporazum na papiru!), tako da ne mogu na svome zboru da čuju riječ jednog Srbina«.

NARODNE MANJINE ZA POVEČANJE BROJA PRISTAŠA

»Novosti« donose:

»Jučer na sastanku gg. dra Mačeka, Kosanovića i Vildera kojemu je prisustvovao i inž. August Košutić odlučeno je da se održi velika skupština u Velikom Grđevcu. Povodom sazivanja te skupštine, koja će se održati u nedelju 31 ov. mj. prije podne, izdan je proglas, u kojem se pozivaju Hrvati, Srbi i narodne manjine da dođu na tu skupštinu, na koju će od strane b. HSS doći inž. August Košutić, dr. Ivan Pernar Tomo Vojković i drugi, a od strane b. SDS gg. Većeslav Vilder, Sava Kosanović, prota Dušan Kecmanović i dr. Rade Pribićević«.

GRADSKE VIJESTI

Šibenik, 20 oktobra

X **Đapić Mile p. Nikole** seljak iz Tep ljuha kod Knina uhapšen je zbog pokušaja ubistva radnika Petrovića Špire p. Šime iz Uzdolja. Idući u rudnik na rad prolazio je Petrović pored krčme u Tepljuhu. U tom momentu ispalio je Đapić na njega hitac iz lovačke puške ali ga nije pogodio. Na saslušanju, po uhapšenju, Đapić je izjavio da je htio Petrovića samo preplašiti. Oni su svađeni već duže vremena. Istraga se nastavlja.

X **Šibenik** je dobio ovih dana veliku pekaru koja može odjednom peći 350 kilograma kruha. Pekarski obrtnik g. Šime Zenić, susretljivošću tvornice parnih peći iz Zagreba »Naša« braće Srinja, restaurirao je svoju kuću porušivši staru pekaru i u preuređenim prostorijama instalirao veliku peć na 4 sprata. Pored peći i sva ostala odelenja pekare su najmodernije uređena po svim zahtjevima higijene.

Biograd n. m.

Odlazak upr. carinarnice. Upravnik Biogradske carinarnice g. Brumen premješten je u Dravograd. Biograd je ovime znatno pogođen, jer je g. Brumen izvršavao svoju dužnost na sveopće zadovoljstvo, te je ostavio najljepši utisak na sve one koji su s njime dolazili u dodir. Njime Sokol gubi svog dobrog člana i dva vježbaća u podmlatku. Građanstvo Biograda veoma žali za takvim službenikom, te mu želi svaki uspeh u daljnjem radu. (m)

Sokolska četa Diklo imala bi se ubrzo po naređenju Župe likvidirati, po što nije u stanju da uredno izvršava svoje dužnosti. Svi mi koji smo nekada učestvovali na sletu u Diklu vrlo žalimo radi te likvidacije. Opće je poznato da je u zadnje vrijeme nemoguć prosperitet Sok. četa u Sjevernoj Dalmaciji te se ne treba čuditi ovakvom svršetku nekad aktivne čete.

Međutim ni sami Diklani, naime oni koji su ostali Sokoli nemogu se s time pomiriti, te vode propagandu da ta če ta ostane i dalje. U koliko će uspjeti u tome vidjećemo. Najčešći, a svakako i najzagrijaniji su bivši tajnik čete i sadanji učitelj Hras. (m)

U Zemuniku se gradi ludnica. To ima dobru stranu jer malarija prema ne kim otkričima potpomaže duševno remećenje. Međutim kod gradnje bi se imalo staviti jednu zamjerku, naime onaj ljepši dio ograde stavljen je na onu stranu gdje mu se mogu diviti — krave, a onaj lošiji dio stavljen je do puta.

Svakako da je gradnja ove ludnice dobro došla za one koji reflektiraju ići u nju, jer im je bliže nego Šibenik, rodbina će ih lakše posjetiti da se »pametno« porazgovaraju. (m)

Sokolska četa Lukošan kani graditi Sokolanu. Nacrt je već izgrađen, a na raspolaganju imaju 55 hiljada dinara. To je svakako pohvalna akcija u ovo teško vreme, koja dokazuje žilavost njenih članova. **Napred, braćo, jer samo** vjećno nezadovoljstvo, vjećna težnja za nečim boljim život pokreće, ustrajte u svome mučnom ali plemenitom radu pa uspeh neće izostati. (m)

PUKOVSKA BABICA

U Rusiji je u svoje vreme postojao pešadijski puk, koji je nosio naziv »Puk cara Pavla Prvog«. Taj puk bio je čuven po tome što je imao svoju — pukovsku babicu! Rusi su se čudili šta će vojnicima babica, ali je tajna, ipak, ubrzo rešena: vojnici su mahom bili oženjeni ljudi i imali dosta dece. Pošto su bili obavezni na doživotnu službu u kasarni, puk je za njih plaćao jednu babicu da bi se ova našla pri porođajima žena vojnika. I Rusi su se smejali ovoj ustanovi, koja je postojala do Svetskog rata.

Avantira mladih Vodičana na povratku iz vojske

Šibenik, 20 oktobra

Noćas, kada je građanstvo spavalo dubokim snom zasluženim i potrebnim poslije napornog dnevnog rada; noćas su naše inače tihe gradske ulice bile uznemirivane topom vojničkih cokula i pjevuckanjem nakićenih momaka koji su uniformu tek skinuli.

Brzom prugom doputovala je iz Boke veća grupa iz vojske otpuštenih mladića šibenske okolice i drugih mjesta Sjeverne Dalmacije. Malo je njih išlo spavati. Rijetki su to bili. Većina je u manjim grupama lutala gradom zavirkujući po jeftinijim noćnim lokalima. No našla su se šestorica Vodičana kojima ovo noćobdenje nije bilo po volji. Zaželili su se rodnog ognjišta, a poneki i svoje djevojke. Čekati jutro da bi krenuli kući bilo je teško. Pa na kraju krajeva oni su vojnici; šta je njima pješačiti do kuće.

Odluka je brzo pala. Bila je skoro ponoć. Nadobudni momci naprtili svoje sanduke na leđa pa krenuše put Đoca — Uzećemo brodicu pa se prebaciti na Martinjsku.

Pjevajući i pomalo nakićeni vinom i veseljem povratka, bura im nije nimalo smetala da se brodicom ribara Jose Martinovića iz Doca prebace na drugu stranu luke. Odatle će cestom u rodno mjesto.

Sanduci su ubrzo ubačeni a za njima Roca Josip p. Petra, Roca Martin p. Vice, Petrov Kamilo Matin, Petrov Ljubo Grgin, Šprljan Mate p. Marka i Lasan Josip p. Nikole.

Snažne desnice dvojice pritegli vesla i brodica juri pa juri vodom. No ne bi im suđeno da predu luku. Taman po la puta onako ljuljajuće i krcate zahvati ih »refuli« bure koji nagne i onako plitku brodicu. Ravnoteže je nestalo i vojaci se nađoše u — mokrome.

Tragedija je mogla biti tu. Dvojica (za sramotu Primoraca!) nisu znala plivati. Oni su se grčevito prihvatili za brod, dok su ostala četvorica spasila sanduke. Zatim su prišli spasavanju. Strah je zaboravio na zimu, a zima na vino. Trojica se dala u utrkivanje ka obali Doca, dok je četvrti ostao boriti neplivače.

Ubrzo je stigla pomoć. Većim brodom spasili su drugove, sanduke i brodicu.

Onako mokro opamećenim nije im preostalo drugo da s oduševljenjem prihvate gostoprimstvo obitelji Roke Bujasa koja im je pružila mogućnost da se osuše i prespavaju ostali dio noći.

Danas su mirno i pametno krenuli kući s jednim iskustvom više u džepu. (i)

CRNA GORA I SPORAZUM

Banovinski odbor JNS za Zetsku banovinu objelodanio je ovu svoju odluku:

»Crna Gora je nesebično ušla u Jugoslaviju žrtvujući sve i gubeći međunarodno zagarantovane teritorijalnosti.

Crna Gora dobila je i reparacije, ko je su utrošene u krajevima koji da nijesu pripali Jugoslaviji imali bi iste plaćati.

Crna Gora imala je jedinog prijatelja Viteškog Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja koji je znao ocijeniti ulogu njenu za opštu stvar te joj je to priznao riječima: da joj nema ravne do majčinog mlijeka!

Mi smo tradicionalno vaspitani da svoje lične i lokalne interese pretpostavimo opštim narodnim i državnim, pa smo zato i osuđivali vođenje politike na plemenskoj osnovi, jer i vjerski i plemenski potoci bi htjeli da ometu pravilni tok jugoslovenske rijeke!

Mi apelujemo na sve rodoljube da bez obzira na partijska lična ili ma koja druga razmimoilaženja nađu se na okupu na braniku krvavo stečenih tekovina za odbranu Kralja i državnog i narodnog jedinstva Jugoslavije, koje mora biti naiveći zakon za svakoga Jugoslovena!«

NOVE KNJIGE

»KAKAV TREBA DA BUDE POLITIČAR«

Ovih dana izašao je iz štampe najbolji esej neumrlog vođe bugarskog naroda Aleksandra Stamboliskog pod naslovom »Kakav treba da bude političar«.

Knjiga pokojnog Stamboliskog pretstavlja pravu riznicu mudrosti, iz koje svaki političar može da izvuče nauk. U njoj može naći kojih načela treba da se pridržava i kojih strasti mora da se uzdržava da bi opravdao poverenje naroda. Čak i za one, koji se ne bave politikom, ima vrlo korisnih pouka za srećan i sređen život.

Novu knjigu »Kakav treba da bude političar« mora da pročita svaki kulturan čovek, jer će ona proširiti njegove vidike i ukazati na mane koje svaki no si u sebi, ali ih ne uvida.

Novac i narudžbine slati na adresu: Redakcija »Naš istok«, Caribrod. Cena knjizi je 20 dinara.

Splitske šetnje

Jutros sam šetajuć' iša' do Suda, i to na »Mali Sud«, o' čaku!'.

Odmar čin san stupi' u koridur, čujen oni vonj o' luka ča su sinoć za večeru izile stranke.

Isprin vrat' o' komore br. 25 puno svita, i to svekakvoga. Muški', ženski', stari', mladi' jedna s diteton u naručaj. Dite plače, a ona šeta i ka' poigra je da bi dite umuklo.

Isprin suca naprin su bile pozvane Marica D . . . i Tone B . . .

Marica ostriženim kosan malo je ondulirana. Jema rećine od 6 dinari ća se kupuju kod oni' galantarijaši. Na njoj je jedna cr'jena vešta u pasu vezana s jednon kurdilon. Bičve žute i žuti škarpini. Taki o' škarpini istrošeni i iskrv'jen. U ruci jema boršin.

Tone nij' ondulirana. Crne kose jon visu ka' paveri i ustav'jene su dva ka' fermalja. Na njoj je široka bila bluza od etamina i crna brnica o' tanke modre vunice. Crne bičve su dvi male bužice na dnu 'di je ribot i nike ka' šandale. U ruci šudarić. Osin tega, u blagosov'jenon je stanju, pa jon se trbuj izboći', a brnica sprida podigla, da jon se kolina deboto vidu. Su obe ruke se podbočila.

— Vi ste ovdje optuženi — govori sudac Marici — da ste ovoj Toni rekli, da Vam je ukrala jedan kombine, da je lupežica, da je . . . ., da je . . ., da su je . . .

— A ona meni? — upada Marica.

— A Vi ste nju tužili da Vam je rekla, da sie se skitali po Spinutu, da ste nepoštena roda i da Vas je u'vatila za kose.

— Hm, hm, — Tone samo malo zakaš'je.

— Dakle najprije neka Vas čujemo šta imate kazati?

— O-ho. — počme Marica i pristupi korak naprid. S jednom se rukon podboči, a drugu digne, da more bo'je govorit'. — Dotične prigode ja sidin na vratiman o' kuće. O, ništa. Stojin tot i sidin. U to gre ona. Sad va'ja da znate jednu stvar. Nikoliko dan' prin, meni su sa šušila odnili jedan konbine. Ja pitan okolo, jeli ko vidi' ovi moj konbine, a nika su dica onda rekla, da je ona dolazila, dok san ja bila u spizu, i da se mišala oko te moje robe, a suvišje m'e jedno če'jade reklo, koga nemogu menčunat', da je ona i drugiman krela robu sa šušila . . .

— Hm, hm — kaš'je Tone i malo se ka' smije, a nogon ka' proigraje od nervožitadi, i s podignuton glavon pita: A kojo je to če'jade?

— Mučite Vi sad, a Vi hajdete naprid.

— I onda ona prolazi — nastav'ja Marica — i ja je pitan: jeli Tone, da nisi slučajno vidila jedan moj konbinej ča m'e bi' ovod na konopu? To je bilo sve ča san jon rekla, a ona onda skočila ka' lasica jedna na me i stala je vikat': Ča češ ti meni to govoriiii!'. Gle daj da ti nij' osta' 'di si se skiiitalaaa po Spinutuuu, a kad m'e to izrekla i druge uvride, u'vatila me za kose i do bro potegla. Ja san se bidna branila, i samo s jednin prston u'vatila nju za kose da je o' sebe ostranin. I ništa jon nisan drugo rekla, vengo samo ako je u tebe vrati mi ga.

— Dobro je, neka čujemo drugo zvono — govori sudac i pogleda Tonu.

Tone malo zakaš'je i pristupi s trbujen naprid.

— Laže, laže, gospodin sudac. Oči mi iskapale ako ne laže. Neznate Vi s kin imate posla. Ja gren mojin putom i neznan za ništa. K 'ragu ona i konbinej, a ona stala na me vikat da 'di jon je konbinej. Ja jon govorin: k 'ragu ti i konbinej, ča ja znan, a ona onda meni svakojake uvride od poštenja moga. I kad jon sve to nij' bilo dosta, došla je do mene i prston pod noson m'e stala pritit' da će me činit vidit, a onda m'e p'junula u čunku i onda mene u'vatila za kose . . . .

— A Vi ništa?

— Ja ništa, eto isto ka' Vi sad tot.

— Dobro. Neka čuejmo svidoke.

Ulazi stara Matija Ž . . . Crna šaketa, šudar na glavi a drugi oko vrata i brnica o' podisma.

— Dobro in jutro! Jeste li dobre vo'je?

Evo ja prvi put na ove skale.

— Šta Vi znate?

— Neznan ništa. Ja ne gledan tu'je posle. U crikvu i doma, to m'e sve.

— Niste ništa čuli?

— Ne slušan ja ako se kokod kara. Da dojden poslin na sud, ka' ča san danas došla. Znate li ča ću Van ja reć i stavite Vi obedvi malo u prežun. Obe su dvi nesriknje jezičine. Ona njoj govori da je lupežica, da je to, da je ovo, a ona njoj da se skita, da gre s muškićiman i druge stvari. Pada čoviku obraz slušat ča jedna drugoj govoru, a drugo neznan ništa.

— Morate poć. Neka dodje drugi svjedok Marin Ž . . . muž Matijin.

— Ni Vi neznate ništa?

— Kako ste pogodili! Ča ću znat'? Znan svaki dan da se karaju i vridjaju jedna drugu. To Van je ka šuša i buša. Cilo susi'stvo nima od nji' mira. Da mi nij' radi Vas, ja bi sad jednoj i drugoj p'junu' u čunku.

— Dosta. Morete poć'.

Sudac se na to obraća Marici i Toni, i govori in:

— A bili ste se Vi dvi pomirile?

— Ne pomirijen se ja s ovakin gadon.

— Niman ja s . . . . posla.

Kad je sudac čuo ove nji'ove izjave, usta' je na noge i proglasi' je osudu.

Obe po sto dinari globe oli 5 dan' zatvora.

Obedvi su uložili priziv.

Neka stvar gre naprid.

U.

— Za koga nosiš ovu crninu? Je li ti neko umro?

— Niko mi nije umro. Ali obukla sam crninu da nasekiram svoga muža, s kojim sam se posvadila. Pa žalim svog prvog muža.

MARKO UVODIĆ:

Jedan dan na Braču

(Nastavak 10)

Boco nij' 'oti', a šjor Marinetto je 'oti', ma san onda ja spasi' situaciju i reka' san:

— Stariji se i u paklu pripoznaju, a da se malo ka' odmorimo, mogli bismo zapalit'.

— Dobro je.

U to Boco zaviče:

— Linaaa, eine kruze Pause!

aZ vrijeme pauze pušili smo, razgovarali smo i pili. Nije gospo'ja i šjor Marinetto, vengo Boco i ja.

Ja san se malo ka' otima', ma ni'e on govori':

— Gori jemaš poste'ju, pa ćeš poslin obida leć, ka' čovik.

— Znan, a bi' san ti i reka' da neću doć, ako se poslin obida neću moć' malo bacit'.

On ni'e nadoliva', a ndoliva' je i sebi. Ja san se brani', koliko san moga', a on s'e tuži' na onu njegovu cukarinu, da zraj nje ne pije, a isto smo mi dva za vrime obida izpraznili dva bocuna od oni' o' dvi litre.

Za vrime ove pauze počeli smo i o politici da razgovaramo.

Boco jugosloven, dobar jugosloven i čast mu, a šjor Marinetto isto tako, a njemu još viša čast.

Najprin je bi' govor kako je ova naša država lipa i bogata, a prva pogriška koja se učinila, bilo je opće pravo glasa. Nismo mi još dorasli da oni koji miša japno, jema isti glas ka' profešur univerišitati. U temu smo se bili složili, a ja mislim da čedu i drugi složit.

Druga pogriška, agrarna riforma. Agrarna riforma je uništila maloga posidnika a i težaka. Mali posidnik je bi' oni patriot' koji je plaća' državi porez, pla ća' je društva, novine, ustišća' je sve, sve je pomaga'.

Treća pogriška, da se dugovi ne pla ćaju. Jopet je tot ogriza' oni sridnji čovik, a i težak je ogriza' jerbo je izgubi' kredit.

Ovo je tolike pokolebalo i ubilo oni patriotizan, a niki su ostali kaki su bili. To su iznimke, a taka jedna iznimka je šjor Marinetto.

Njemu su odnili 80 zema'j', vinogradi. Jema' je dućan. Uduži' je oko 250.000 dinari koji su mu danas vanka i neznan ka' će i vidit', a on je osta' jugoslaven. Zato san reka' da njemu čast još veća. Tako je, i skidan mu kapu.

Kad san ovo ču', došli su mi na pamet, svi oni koji su se u svoja doba bili upisali u radikalnu stranku, i jemali rišila agrarna riforma, 99 po sto nji' je legitimaciju sa Pašićevon slikon. Kad se istupilo iz stranke, i svi su išli u jopožiciju, i danas najviše viču, a sve to za interes.

A sad 'ajdemo naprid s obidon.

Ona mi divojka donese i stavi prida mnon pun pjat volak'.

— Za ono ča pišeš višje puti o volkiman, eto san ti spravi' i ovi antre za nastavak obida.

Gledan ja volke, a to, dojedan je mlaton straga istučen. tako, da se lipo more jist ono ča je kod volka najbo'je

— To je moja ideja.

— Sjajno! — i čestitan Boci na ideji

Poslin volak', došli su pulastri frigani, pečeni, puste šalše, pun stol.

Poslin pulastri, sir voće, sla'ko.

Dobro jedno sla'ko. Ledena jedna in gleška krema o' čikolate s keksiman.

Boco tega nij' izi'. Njemu je šjora Lina spravila posebno sla'ko sa saharinon.

Poslin tega voće, grozje, smokve, praske, cata, a sve iz leda, iz jacere.

— O — ho! — govori u za'nju Boco — Sad ćemo popit' jednu botilju prošeka o' naza' 24 godine — pa mi kažije etiketu na botilji 'di su bile ispisane godine — lacrima Cristi!

— Ostavi to — počmen se ja branit — nemojmo mišat. Gri'ota je to otvarat' — i jedva ga uvirin da ostavi prošek na miru.

(Gre naprid)

SPORT

Jadranski kup

KO BI SVE SUDJELOVAO U NATJECANJU ZA »JADRANSKI CUP«! ŠIBENIK JEDNODUŠNO ŽELI DA ŠTO SKORIJE DOĐE DO NJEGOVOG OSTVARENJA!

Inicijativom Dubrovnika i Splita imala bi da se uskoro ostvari davna želja gradova sa našeg primorja.

Akcija za osnivanje »Jadranskog cupa« već je pokrenuta. **Ovakava takmičenja preko godine između Sušaka, Šibenika, Splita i Dubrovnika, pretstavljaće pravu reviju futbalskih timova športske Dalmacije.**

Neće proći dugo vremena i mi ćemo u Dalmaciji imati baš ono, na što smo dugo čekali, a što je bez sumnje bilo neophodno potrebito da se ostvari.

»Jadransi cup« je pred osnutkom! Mi iz Šibenika srdačno pozdravljamo inicijatore i želimo da ubrzo dođe do ostvarenja njihovog zamišljenog djela!

Obavješteni smo da je u ovoj stvari već palo nekoliko predloga o načinu odigranja ovog takmičenja.

Split je predložio učešće Šibenika Splita i Dubrovnika sa po dva kluba iz svakog mjesta.

Dubrovnik predlaže pored spomenu tih gradova još Sušak i Kotor.

PREDLOG ŠIBENIKA

Iz Šibenika biće upućen ovaj predlog:

Sušak sa klubovima: »Orijent« i »Viktorija«, Šibenik sa klubovima: »Osvit« i »Šibenik«, Split sa klubovima: »Split« i »Vuk«, Dubrovnik sa klubovima: »Građanski« i »Gošk«.

Šibenik je protiv toga da u »Jadranskom cupu« uzme učešća i Kotor.

Najprije bi se igrale eliminatorne igre u svakom od sudjelujućih gradova i to: »Orijent« sa »Viktorijom« u Sušaku, »Osvit« sa »Šibenikom« u Šibeniku, »Split« sa »Vukom« u Splitu i »Građanski« sa »Goškom« u Dubrovniku.

Zatim bi uslijedila podjela na grupe A B. A grupu bi pretstavljali prvak Sušaka i prvak Šibenika, a B grupu prvak Splita i prvak Dubrovnika.

Prvaci Sušaka i Šibenika odigrali bi međusobno semifinlnu utakmicu, a isto tako i prvaci Splita i Dubrovnika.

U finalu konačno bi se sastali prvak A grupe sa prvakom B grupe.

Financijski uslovi bili bi, da klubovi snose svoje putne troškove, dok bi prihod u pojedinim mjestima sav išao u korist kluba prireditača.

Komitet »Jadranskog cupa« daje po bjedniku prelazni pehar. Svi klubovi, koji bi uzeli učešća u »Jadranskom cupu« uplatili bi jednu upisninu otprilike 100 do 200 dinara.

Ovaj predlog Šibenika, biće poslan inicijatorima i vrlo je vjerovatno da će biti usvojen, jer je zbilja sastavljen onako kao što »Jadranski cup« morao da izgleda.

Na koncu treba pohvaliti ovu inicijativu za ostvarenje »Jadranskog cupa« koja je potekla iz redova dubrovačkog »Građanskog«.

»Jadranski cup« pretstavljaće uistinu nešto lijepog i velikog! **Njegovim osnutkom Dalmacija će mnogo dobiti, a interes za nogometni šport na našem Primorju vidno će porasti!**

-mat.-

MALA KRONIKA

BROJ 39.093 DOBIJA DVA PUTA PREMIJU

Jedinstven slučaj desio se pri izvlačenju lozova pruske klasne lutrije u Berlinu. Dva put uzastopce izvučen je isti broj i dobio glavni zgoditak od 3 miliona maraka! Vrlo je redak ovaj slučaj, ali je potpuno istinit.

Taj broj pruske klasne lutrije je zanimljiv i po tome što se i spreda i od pozadi može čitati i uvek daje istu cifru. To je broj 39093 . . . Premiju su, naravno, dobile dve razne ličnosti.

MUZEJ GOLUBOVA.

U nemačkoj varoši Lajden postoji muzej golubova pismonoša. Taj muzej je 1575 godine podignut u čast onih golubova pismonoša, koji su iste godine javili opsednutom stanovništvu Lajdena, da će vojska princa od Orapije uskoro stići pred Lajden da ga oslobodi od neprijateljskog juriša i pre ma tome će Lajden biti spasen sramote da padne u neprijateljske ruke.

I stvarno još istoga dana su došle velike trupe princa od Oranije, rasterale neprijatelje okupljene oko grada. Princ je naredio da se golubovi pismo noše hrane i neguju do kraja života.

Golubovi su posle uginuća balzamo vani i stavljeni u staklene ormare muzeja, koji je njima u čast i podignut. Tako su golubovi pismonoše spasili čitavu jednu varoš, koja je strepela od neprijateljske ruke.

MALI OGLASNIK

Do 15 riječi Din 6— svaka daljnja riječ 50 p
Ako je adresa u upravi Din (...
Za pismene upite treba poslati Din 2.— markama (uvrštava se najmanje 2 puta)
Priopćeno po retku Din 16. — Oglasi po tarifi

Iznajmljuje se stan u visokom parteru od 4 sobe, sa potpunim konforom kao i velika terasa u kući J. Jadronja. Pogledati od 10—12 i od 14—15 sati. Može se useliti 1 decembra.

OGLAS O PRIKUPLJANJU PONUDA

Tehnički Odeljak pri Sreskom načelstvu u Šibeniku dana 30. X. 1937. g. prikupljat će konude za popravak stare školske zgrade u Preko.

Predračunska svota iznosi dinara 13.500. .

Predračun i uslovi mogu se vidjeti svakog radnog dana u kancelariji Odeljka.

Iz kancelarije Tehničkog Odeljka teh br. 4701-37.

OGLAS ZA PRIKUPLJANJE PONUDA

Tehnički Odeljak pri Sreskom načelstvu u Šibeniku dana 29. X. 1937. g. prikupljat će ponude za rekonstrukciju vodovoda za selo Vrana opć. Biograd.

Predračunska svota iznosi dinara 35.000. .

Kaucija u iznosu od Din. 3500.-- za domaće a Din. 7000.-- za strane podanike polaže se kod Poreske Uprave u Šibeniku.

Predračun i uslovi mogu se vidjeti u kancelariji Odeljka svakog radnog dana.

Iz kancelarije Tehničkog Odeljka teh br. 4694-37.

Ko oglašuje taj napreduje!

ROMAN »TRIBUNE«

ABEL BELSTROM:

Crni plesač

POVIJEST JEDNE TAJNE

— Zar ne razumijete, Floy, o čemu se radi? . . . Sve dok vlada opće uvjerenje o samoubojstvu, ubica je uvjeren da ga niko neće tražiti. Misliće da je siguran i neće biti dovoljno oprezan. Biće možda i nesmotren — a tada ću ga ja pograbiti! . . .

Florence se nevoljko strese. Na što je ona sada mislila? . . . Reginald vidje u njenim očima da se u svojoj duši bori oko neke odluke. Ali prije nego li je mogao da je zapita, ona se diže sa klupe i dobaci muklo:

— Otići ću! . . . Da, još danas ja ću otputovati! . . . Ne, ne, nemojte naya ljivati, jer ništa ne koristi . . . Možda će vas to iznenaditi, ali ja sam se čvrsto riješila. Ja sam sada ovdje suvišna, a odavna nekima i nepoželjna... Vidim ja to već dugo iz ponašanja lady Canning. . . Nemojte pobijati, Regie: imam ja dobre oči! . . . Od si noć o svemu tome neprestano razmišljam. A sada kada sam iz vaših ustiju čula da se radi o umorstvu, odlučila sam da odem. Ovdje više ne bih imala ni trenutak mira! . . . Dosta mi je ove sredine i ovog zamka! . . . Otputovaću, što prije! Hvata me strava kada pomislim na čitavi događaj! . . .

Govorila je brzo i odlučno, tako da nije moglo biti sumnje u postojanost njene odluke.

— Vaša odluka je dakle neopoziva?

— Znam, Regie, da vam se to čini čudno — obzirom na vas. Ali ja ću vam objasniti . . .

— Zaista, Floy, ne mogu potpuno **da vas shvatim — reče on mirno.** — Ali kada ste jednom odlučili, neću više da na vas utičem . . . Šteta što od lazite! Baš sada kada ste najpotrebniji!

— Potrebna? . . . Smrću lorda Kelvina prestala je moja služba u ovom zamku.

— Prestala je služba, a uskrsla jedna dužnost na koju i ne mislite!

— Ja vas ne razumijem!

— Upravo sada, pri rasvjetlavanju u morstva lorda Kelvina, vaša pomoć bila bi vrlo dragocjena. Vi ste bili pokoj nikova tajnica i vi ste upoznati sa svim pojedinostima u njegovu životu iz vre mena neposredno prije umorstva. Vi ste mogli dati objašnjenja koja bi od drugih uzaludno tražili; i baš zato vaša saradnja znatno bi olakšala istragu. Vi ste skoro — neophodni.

— A ko će da vodi istragu, vi?

— Da, i ja vas najsvečanije i najozbiljnije molim za pomoć. Znam da ćete se odazvati i da će vaš osjećaj dužnosti prema pokojniku promijeniti vašu odluku.

On ne reče više ništa, svijestan dejstva svojih riječi. Ako je tako iznenada i naglo stvorila odluku, što bi je drugo odvrtilo od njene namjere i zadržalo ovdje! Ako je zaista poštivala lorda Kelvina ona će ostati. Gledajući je, njene čvrsto stisnute usne i naborane vjeđe, Reginaldu se sve više nadao. Ako se ona zaista kolebala, onda je on znao kakva će biti odluka. . .

— Dakle ste ozbiljno odlučili da odigrate u neku ruku ulogu potajnog detektiva?

— Da! . . . Mogu li računati na vas?

Reginald je pogleda — i u njenim o čima pročita pristanak.

— Znao sam, Floy! — reče on toplo. — Hvala vam!

(Nastaviće se)

Direktor HAMILKAR VITALIJANI — Glavni i odgovorni urednik: BRUNOSLAV J. LORINI — Štampa: »Štanik« Sibenik (Zastupa: H. Vitalijarii)